

Oslo, den 25. april 1942.

Russlands krigsmål.

Den godt informerte avis "Nationalzeitung", Basel skriver bl.a.: Angående de russiske territoriale krav synes det som om det polske problem gir minst anledning til tvil. Stalin har forsikret Sikorski at han er interessert i en sterk polsk stat og han har gitt bestemte løfter om Polens fremtidige østgrensen, hvilket den landflyktige polske regjering betrakter som tilfredstillende. Også Tyrkiet synes å ha full tillit til de gjentatte forsikringer fra Moskva om at Sovjetunionen anser spørsmålet om Svartehavssundet for oppjort og at de ønsker å leve i fred med Ankara. De tyrkiske politikere er derfor ikke lenger urolige over de tidligere antyanninger i den engelske presse om Russlands herredømme i Østeuropa. Den russiske politikk mot Romania er også klar tiltross for at det eneste land som Russland ikke har nevnt i sin deklarasjon om sine krigsmål er Romania. Selv om ikke Kalinin eller Stalin i sine opprop har lovet at Pessarabien skal tilbake til Russland kan det dog ikke råde noen tvil om at Russland regner dette syarussiske grenseland som sitt. Her vaier også det røde flagg før utbruddet av den tysk-russiske krig.

Det egentlige territoriale problem i det russiske program er de baltiske land og Finnland. Gjennom Stalins "ni punkter" vet man at sovjetregjeringen har betegnet innlemmelsen av de baltiske lande som "ønskelig" og i erklæringer fra London fremgår det at man der ikke vil motsette sig Moskvias ønsker. Stalin har uttalt at han ønsker venskapelige forhold til Finnland. En spør bare om dette er mulig hvis Russland vil holde fast ved Moskvafreden av 1940, at denne skal tre i kraft igjen og hvorved Finnland må øystå Viborg, Hangø o.s.v. Det er imidlertid mulig at russerne ved slike krav vil forsøke å paralyse de overdrevne territoriale krav i kretsen omkring Mannerheim og derved fremvinge en kompromisfred.

En kan ikke berøre de russisk/finske forhold uten samtidig å komme inn på russernes forhold til Tyskland. Selv Cripps synes å ville retfærdiggjøre russernes ønske om gjennoprettelse av Moskvafreden av 1940 ved å fremsinne at Leningrad fremfor alt må trygges mot enhver trudsle. Denne opfatning kommer en sikkert til å få høre så lenge Finnland kan anses som en forpost for det mektige Tyskland, hvilket - bortsett fra den voldspolitikk som Russland tidligere ført mot det lille Finnland - også er blitt bekreftet i den nu pågående krig. Russlands og dets alliertes hovedmål er imidlertid nu fullstendig å beseire Tyskland, slik at dette land før fremtiden ikke skal kunne bety noe trudsle mot Russland. Da skulde Russland heller ikke ha noe å frykte fra Finnland og behover saledes heller ikke påtvinge det noen diktatived eller a gjennemføre noen særskilt beskyttelsesforanstaltninger for Leningrad og sjøfarten i Østersjøen. Det synes os som en sådan argumentasjon skulle gjøre det mulig for de anglo-saksiske land å skru ned de russiske fordringer slik at Finnland skulde kunne akseptere disse.

VVV

Frankrike.

Angående forholdene i Frankrike etter Laval's utnevnelse til statsminister så Dr. Ording i sin utevirkronikk den 24/4 bl.a. Regjeringsskiftet er Hitlers verk. Hitler trenger den franske industri, de franske Middelhavshavner og kontrollen med jernbanehøne. Endelig ønsker han å ta hånd om den franske flaten og baser i fransk Nord-Afrika og Madagaskar.

Hitler er særlig redd for å få det franske folk mot sig ved en militær invasjon på Vestfronten hvor det nu står omtrent 20 divisjoner tyske soldater, og dette er til og med 2. linjes tropper. Derfor har han sendt en av sine dyktigste officerer, general Rundstedt, for å overta kommandoen.

Heller hadde Hitler ikke full tillit til Petain og Darlan. Petain hverken ønsker eller tror på tysk seier, og har ikke gitt de nødvendige innrømmelser overfor Tyskland, og Hitler ble derfor mer og mer forbitret.

2

Innen ledende nazikretser var der to fløier. Den ene med Himmler og general Stülpnagel i spissen ønsket å okkupere hele Frankrike, mens den 2. flø med Abetz og Ribbentrop var stemt for å bruke Laval. Det siste alternativet ble valgt, for å undgå å måtte bruke flere divisjoner, og for ikke å samle franskemennene mot Tyskland.

Hitler sendte så et ultimatum til Petain hvor han forlangte at Laval skulle overta regjeringsmakten.

Petain nærer avsky for Laval, som han sparket ut av regjeringen og fengslet i des. 1940 for konspirasjon mot statsmaktene. Tross sin forrakt for Laval, måtte Petain bøie sig for det sterke press. Og da Deat og Doriot også konspirerte mot ham og planla en ren naziregjering i Paris, (denne ble planlagt røpet av Laval da den ikke passet ham), samtidig som Hitler truet med å ønnestere Elsass-lorraine og store deler av Frankrike og å overlate Korsika og Nizza til Italia, likesom han truet med å stanse matforsyningene til uokkupert Frankrike, måtte det enten komme til åpen kamp eller kapitulasjon. Den gamle, pessimistiske mann står fryktet revolusjon mer enn noe annet hadde da i virkeligheten ikke noe valg.

Lavals nye regjering var dannet av farveløse og politiske ukjente ele menter. De mest kjente nazister Deat og Doriot er ikke med.

Laval er kjendt som en tilhenger av Tyskland. Han arrangerte møtet mellom Hitler og Petain høsten 1940. Vi vet ikke om Laval ennå tror på "tysk" stier, men før han er alle veier tilbake sperret. Et tysk nederlag vil bety en forsmederlig død for Pierre Laval. Laval betenker aptentia ut levere den franske flåten til Hitler. Men det er sikkert. Han ønsker et militært og økonomisk samarbeide med Tyskland, og det kan tenkes at han vil benytte flåten til å konvoiere førsyninger fra Nord-Afrika, for på denne måte å provosere frem et sammenstøt mellom britiske og franske sjøstridskref ter.

Frankrike har for tiden 3 slagskip i Toulon, dessuten 3 kryssere, 3 lette kryssere og adskillige destrojere og Ubatter. Dessuten finnes i Oran, Casablanca og Dakar enheter av den franske flåte som bare delvis er i brukbar stand.

Et stort antall sjøoffiserer er intobritiske, og flåten organ "Actione Francaise", er antibritisk, men dette behøver ikke å bety at de står på Lavals side. Mannskapene dessuten ansett for å være antinazistiske.

U.S.A.s utenriksdepartement har stillet sig forholdsvis velvillig Vichy hittil, og Leahy har dannet en motvekt mot den tyske innflytelse. De satte sitt håp til Weygand, med hans fall stanset de amerikanske forsyninger til Frankrike. Efter langvarige forhandlinger skulde nå disse kom me igang igjen, men Lavals utnevnelse satte en stopper for det.

Efter at U.S.A. har sendt en generalkonsul til de frie Franske styrkers hovedkvarter i Afrika anses det brudd med Vichy sannsynlig. Meldingen om at 30 gisler er skutt i Boulogne og 20 andre for å ha hjulpet briterne kun kan skje gjennom general de Gaulle og hans bevegelse.

vVv

Tale-Gulbrand kan få sagt det.

Ved journalistkongressen i Beningtalte Gulbrand Lund i flg. Frankfurter Zeitung over temat "Wie Norwegen von der Britischen Presse betrogen würde". Han sa bl.a. følgende: "Heute setze noch die britische Presse ihre Erfindungen fort. So habe die "Times" behauptet, das norwegische Volk stehe treu bei dem geflüchteten König. Eine solche Erfindung glaube in Norwegen niemand mehr, aber die englische Presse versuche, damit die Wehrstimmung gegen Norwegen zu beeinflussen."

Kommentarer er naturligvis fullständig överflödig.

vVv

20 politifunksjonærer i Aker og betydelig flere i Oslo har i den siste tid meldt seg ut av N.S. En venter at de blir suspendert fra sine stillinger.

vVv

3000 russiske fanger, kom sist lørdag med bat til Oslo, og ble samme dag transpørtet til Jørstamoen. På veien til stasjonen blev russerne slatt og spørket av de tyske politiene. De var så utsultet at de på bryggen sopte sammen sildemel som var spilt fra sekkene og spiste dette solet. Alle for såk frø endel folk på a stikke til russerne mat ble på en brutal mate avvist av tyskerne. På veien nordover stoppet toget ved Stange stasjon og her så endel russere sitt snitt til a stikke. De kom såg inn i skogen, men enkelte er senere tatt igjen av tyskerne.

En for hape åt resten greier å ta sig over til Sverige.

VVV

Falsk flyallarm.

Tyskerne forbørde en "falsk" flyallarm med det første, sikkert i samarbeide med sine tro tjenere i N.S., og antagelig for å fremprovosere opplysninger om hjemmefronten. Det skal frø førstiske engelske fly kastes ned flyblader som går ut på at den engelske invasjonen i Norge er begynt. Det avarer mot dette og ingen må føreta sig noe i slike tilfeller. London har sagt at når invasjonen kommer vil alle få beskjed på tydelig og betryggende måte. - Altså Vær på vakt.

VVV

Iidrettsfronten.

"Røtten forlater det synkende skip" kan man vel si om Reichborn-Kjenstruds avgang som "idrettsjører". Han skal til fronten, heter det. Jo tak den kjänner vi. Det blir vel den samme fronttjenesten som Judas Lie, Riihnes- og Axel Stang har hatt. Da døgers føltgelse bak fronten og sa tilbake igjen som helt med jernkorset på brystet. Herregud for en humbug.

Tiltross for all skryt er det ikke lykkes "føreren" å få idretten i gang. Idrettsfronten er urøkkelig. Det er bare blitt "Hir-idrett" igjen, noe som han vilde gjøre sitt ytterste for å bekjempe som han engang sa.

Idrettsstevner reklameres, ganske eiendommelig i "den nye tid". Ved kunngjøringen om stevner nevnes det f.eks. at 50 ellerede er anmeldt. Eftersom dagen før stevnet avhøielse nærmer sig reklameres der ikke med stedig mindre deltagertall. Den siste forhandsamtale forteller f.eks. at 30 deltagere og da kan en næsten alltid rekne med et 15-15 uavsliget deltak. Tidligere ble innbydelser til stevner senat ut og avvertet og like til stevnedagen var antallet stadig i sterk stigning ob det tall som sidst ble meddelt figurerte også i programmet.

VVV

Beslagleggelse av hus.

~~Kunstnerhuset~~ Kunsterhuset i Wergelandsveien er tatt av tyskerne til kontorer. Det stemmer godt overens med at tyskerne vaker over kulturen ved alle leiligheter.

Flere og flere storbygg i Oslo tas i bruk av tyskerne. Saledes er Handelsbygningen i Oslo tatt i den siste tiden. Likeledes Studentehjemets hotell.

I Handelsgymnasiets bygning som var ferdig i høst, har tyskerne slatt ut veggene, sett opp nye vegg med gjennomgaende konstruksjoner. Men rekner med at det vil koste ca. 500.000 kr. å føre bygget tilbake til sin opprinnelige plannivå. Dette visner også sterkt om tyskerne sterke interesse for den norske skolen. Det ble sagt i forbinnelse med tyskerne tyskernes 2 årsdagsjubileum at de hadde sørget for frigjøring av skolene. I den siste tiden har de tatt flere og flere skoler. Lærerskolen i Wergelandsveien er for lengst tatt. Idetheietet kan en si at Oslos centrum i dag med dets moderne nybygg er tatt i bruk av tyskerne.

VVV

En tysker som kom hit etter 15 april meddelte en venn her, at i store tyske byer slaes om natten opp plakater med paskrift:

Ned med Hitler. Ned med krigen.

VVV

"Hitlers nyordning"

Heter en bok av dr. Paul Enzig, som nettopp er utkommert på svensk, og som flest mulig bør se å få tak i. Forfatteren gjennomgår punkt for punkt i "nyordningprogrammet" og påpeker hva det i virkeligheten innebefærer. Boken er et varselsrop til alle tønende mennesker verden over og gir i sin illusjonsløse grellhet et klart bilde av den skjebne som venter de nationer som ikke har livsvilje nok til - koste hva det koste vil - å fri seg fra Hitlers og nazismens kvelertak.

"Det vilde være et fatalt missgrep av de beseirede nationer, sier han, å tro at om de - utmattet av å kjempe for sin frihet - ga opp kampen og gikk inn for den stedlige nazisme, - skulle kunne undga sin skjebne. Det er komplett likegyldig hvilken "national" regjering som opprettes. Den tyske innstilling til forvaltningen i de erobrte land er at det spiller ikke noen rolle hvordan den er, så lenge de bare lystrer ordre. Det som virkelig betyr noe fra et "nyordning"-standpunkt er at de erobrte land skal stå under fullstendig tysk kontroll savel militært, som politisk og økonomisk. Det vil nemlig sett fra tyskernes side, være ufordelaktig for herrefolkets levestandard om de nazifiserte, erobrte nationer blev tilkjendt likeberettigelse med tyskerne ved "nyordningen i Europa". De underkuete skal rett og slett utnyttes til det ytterste og deres levestandard kanske for en tid, av bekvemmelighetshensyn, bli næret til å tro at det går an å samarbeide på like fot med erobrerne, men så snart de praktisk grunner for en slik politikk faller bort, vil de engang gjorte innrømmelser uten nølen bli tatt tilbake. På lang sikt har derfor de beseirete nationer ingenting å vinne ved å etterape sine herskeres politiske system - like så litt som slavene i det romerske imperium kunne haft nytte av å innbille sig at de var romerske medborgere."

"Den tyske politikk i land under tysk kontroll er å bygge på at de forskjellige grupper av forradere - nazister og andre - spilles ut mot hverandre".

"Den militære okupasjon av de beseirede land kommer ikke til å bli ophevet før et til Tyskland vennskapeligt innstillet styresett er forsvarlig etablert. Muligens vil det bli lovet de underkuete at de tyske tropper skal trekkes tilbake, men denslags løkkemidler vil bare bli brukt for å vinne lokal støtte for quislingregjeringene rundt i landene. (Spør om vi kjenner deres knep). Omvent kommer de nationer som viser sig uvillige til å "godta situasjonens realiteter" til å trues med innlemmelse i det 3dje rike. Selv i land hvor okkupasjonshæren blir trukket tilbake vil imidlertid tyskerne la sine folk bli stående i alle nøkkelstillinger. Disse vil ha til oppgave å påse at enhver instruksjon fra Berlin blir fulgt til punkt og prikke." Vi ser hva det folk har ivente som begynner å fire. Intet uten kompromissløs, hensynsløs motstand på alle fronter vil gi oss seieren og føre oss til målet: Nazismens utryddelse og frigjørelse fra tyskernes åk. Vårt løsen er: Ingen nazist, ingen tysker på norsk jord.

VVv

Ukens citat fra Quislings bok "Russland og Vi", 1930 utgaven.

"I Russland har veggene ører. Intet er sikkert hverken brev, telegraf eller telefon. Den ene halvpart av befolkningen er opptatt med å utspionere, skygge og angi den annen part. Saledes finner vi det moderne russiske samfund gjennom trengt av spioneri, løgn og hykleri fra bunnen til toppen. Makthavernes hykleri kan man se koncentrert i deres agitasjon og politikk. Det er denne offentlige og private uredelighet som opererer mer enn leilighetsvis fri og freidig bekjennelse til Machiavellis lære og som sammen med angivertrafikken mer enn allt annet gjør livet i Russland så socialt tungt og trykkende".

Mer treffende kunne vel ikke Quisling beskrive den tilstand han og N.S. har skapt i Norge idag.

VVv

Lærerne. Her er i korte trekk utviklingen av lærerstriden den siste tiden

De lærere som hadde vært på Grini siden massearrestasjonen den 20. mars pluss de lærere fra andre kantér av ustabilitet som satt arrestert, ble den 31. mars under hærreiserne omstendigheter sendt til Jørstadmoen ved Lillehammer. De ble på forhånd avslatt tilbudet om kapitulasjon. Til tross for den sterke behandlingen de ble utsatt for, var det bare en handfull lærere (15-20 stk.) som melaate sig inn i Lærersambandet og dermed slapp fri. De øvrige ble imidlertid sluppet løs for et det skulle se ut som om flere hadde sett sig. Likeledes ble noen inna-lagt på Lillehammer sykehus.

Den 13. april ble lærerne transportert bort fra Jørstadmoen. Ca. 100 vesentlig syke og eldre ble sendt tilbake til Grini. Resten ble sendt nordover til Trondheim hvor de ble innskipet i o/a "Skjærstad" av Nordenfjelske. Hvorledes tilstanden artet seg her, fremgår av følgende telegram fra Fylkesmannen i Sar-Trondelag til Terboven og Quisling av 14/4 "Lærertransport med vel 500 lærere pluss vaktmanskup skel, avgangstiden med b/c "Skjærstad" fra Trondheim. De hygieniske forholda ombord er overordentlig slette ifalge medlem av NS Dr. Rinn, Reitgjerdet Asyl. Flere kan ikke engang ligge om natten, men må stå da Skjærstad bare har plass til 250 personer. Mange av lærerne er meget syke av lungebetennelse, mavesår, østma, bronchitt, hjertebetennelse og sinuskye. Det er 2 kloster for samtligé. Kjøkkenets kapasitet er kun for 250 og kan ikke makte forpleining på reisen. Vannforsyningen er helt utilfredsstillende. Kapteinen fraskrevet sig ansvar for transporten. Livbelter helt utilstrekkelig. Flere ønsker innmelding lærersambandet. Foreslar lageunder sokelse av samtlige lærere".

samt følgende telegram fra geistligheten i Trondheim av 15/4:

"I Jesu kristi navn, i menneskelighetens navn, må undertegnede prester be om barmhjertighet for de over 500 lærere som nå sendes nordover. Vi kan ikke tilde til de lidelser vi vet de gjennemgår. Ektoet av dem vil snart lyde over hele landet". Ståren, Fjellbu, Rønghansen, Castberg, Sæbø, Rosnæs, Skjanæs, Stive, Risn, Hulthe, Twete, Digre, Aars fjær, Godal, Skiaaker, Skogholm, Haug, Aareklet, Fikken, Fosse, Trædal, Hoem, Tøndvik, Høvdal, Hagen, Røstad, Hesselberg.

Likhende henvendelse ble angjort fra NS Dr. Rinn til "minister" Schancke.

En 15/4 sendte Quisling følgende telegram til Ståren:

"De forholdsregler som er truffet overfor Norges lærere er en direkte følge av den statsfientlige virksomhet som har vært drevet av biskop Berggrav og domprost Fjellbu. Preatches opprøve er nu snarest a bringe de vill. lærer tilbake i det rette spor. Hvis ikke så skjer kan ytterligere forholdsregler bli nødvendig."

Natten mellom den 15 og 16 avgikk boten allikevel, og kom frem dag den 17. til Bodø. Her er den blitt liggende da Vestfjorden er sperret for all skipsfart for tiden. Rude kors har fatt anledning til å bringe noe med ombord. Det må unger disse omstendigheter karakteriseres som intet mindre en et under at ikke lærerne har gitt sig.

De lærere som ikke er arrestert har i samsvar med den linje de hele tiden har fulgt og uttrykkelig pressisert - tatt opp igjen arbeidet overalt hvor de har anledning til det. Samtidig når de pary for enna sterke å presisere sitt standpunkt lest opp en erklæring i klassene av 9/4 hvor de ikke viser sig som medlemmer av samrådet, men at det er av hensyn til barna at de opptrer sitt lærekall. (Cirkularer har vi i sin helhet fått inn den 11/4-42).

Det svenska lärerförbundet har ventat følgende uttalelse:

"Sveriges lärare nära med bekymrings och bestyrkning tagit kännedom om de åtgärder som vidt ges mot de norska lärarna och med varmt deltagande följt deres kamp mot försök att förvända norskt skolväsen till et instru-

isk mentalitet.

Centralstyrelsen för Sveriges allmänna Fölksskollärarförering ser med förvissning fram mot den dag då det norske undervisningsväsenet kan öronas på grunder godtagna av det norske folket och da det frutbörande samarbete mellom Norden Lärare kan aterupptages och utbyggas."

VVV

Kirkens kamp i Norge.

Quislingregjeringen fortsetter med å avsette prester uten lov og dom og uten begrunnelse. Følgende biskopper og prester er nu avskjeidiget: Biskop Eivind Berggrav - res. kap. K. Wielhoff - res. kap. Ingv. Carlse reskap. G. Olmar - res.kap. Ragnv. Inarebø - sogneprest Bastiansen ~~xx~~ alle Oslo. Prost Janke, Fr.stad, - Sogneprest kr. Nissen, Hier - Stifts kapelan N. Rosef/Berggrav sekreter - Biskop H. Hille Hamar. - Domprost Sverre Jervell, Hamar - res.kap. John Johnson, Sør-Odal - Prost Eiksen, Elverum, - Prost Brage Høyen, Lillehammer. - Sogneprest Mærum, Askim - Biskop J. Maroni, Kr. sand S. - Kaldskap. Joh. Gjestuahl, Porsgrunn - Biskop Skagedstad, Stavanger - Sogneprest Andreas Jacobsen, Føberg. - res.kap Hartvig Christie, Bærum. - Biskop Fleischer, Bergen. - Domprost Bj. Knudsen, Bergen. - Sogneprest Bernh. Meyer, Bergen. - Sogneprest B. Astrup, Bergen. - Hjelpeprest Olaf Totland, Bergen. - Res.kap. N. Røed, Bergen. - Biskop Størn, Trondheim - Domprost Arne Fjellbu, Trondheim Res.kap. G. Høyem, Stjørdal - Hjelpperest Georg Mæller, Skien - Prost Castberg, Strinda. - Sogneprest Sandvik, Vinje i Telemark - Biskop Krohn-Hansen, Tromsø - Domprost A. Buckmann, Tromsø, Frost Skjeseth, Vagan, Hjelpeprést Henriksen, Trondenes - Sogneprest Odd Lothe, Kjelvåg - Stiftskap. Erling Haugen, Halogaland - og stiftskap. Sv. Risøen, Bergen.

Ved to kirker i Bergen: Korskirken og Mariakirken er samtlig pres ster avsatt. Kirkene og prestekontorene har mattet stenges. Dette betyr som enhver kan forstå, et angrep på selve det kirkelige og kristelige liv og det volder folk som skal ha attestér, kirkelige forretninger o.a. stopp revanskeligheter. Det synes som om Quislingregjeringen her må komme inn under den sabotasjelov som Reichskommisær Terboven har utstedt: Foruten de prester som er nevnt er også følgende prester avsatt: vi har desverre ikke deres tittel: Scheie, Bergen - Totland, Aarstad - Riise Hansen, Røa, Paulson, Modum - Marthinsen, Bergen.

Biskoppene og prestene er avsatt av "staten". De får ikke bare prestekjole eller preke. Ingen av landets prester, unntatt de 27 N.S. prester får lønn av staten. De avsatte prester må flytte fra prestegarden og få opphold i et annet sogn enn der deres menighet er.

Biskop Berggrav holdes fengslet på sin hytte i Asker. Det er til allever-politifikk til å holde vakt over ham. Det er utrustet med hjemm, gevær, pistol og kælle. Rundt huset er det oppsatt høit piggtårnjer, på porten står en plakat: Adgang forbudt". Biskopen får ikke motta noen som helst beskjed. Ikke engang fra sin syke hustru, og far heller ikke sende noen beskjed til utenverdenen. Hans fengsel på Breetveit var ikke på langt nær så hardt. Han voktes nå værre en noen timer. Biskopen sann, "Kirke og Kulturs" kjente redaksjonssekretær, Eivind Berggrav, holdes fengslet i samme hytte, men det tillates ikke forbinnelse mellom far og sønn. Det opprørende forhold vekker stadig større uro i Norge.

VVV

N.S. har planer om å beslaglegge alle fagforeningsfanerne for å gjøre bruk av dem 1. mai. Det er meningen å lage flaggnorg gjennom gatene, men da rekner N.S. sikkert feil, for de vil ikke få en eneste arbeider med sig. Da rekner man at N.S. kan alliere seg med tyske soldater som i dagens anledning vil bli kledd i civil og agere "porske arbeidere". Slik har jo hentet før hos oss.

VVV